

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKO – RESTAURATORSKICH SCHODY ORAZ POSADZKA KORYTARZY BUDYNKU PLEBANII PARAFII NMP KRÓLOWEJ POLSKI W JAROSŁAWIU Z 1894 ROKU

Przedmiot opracowania:

Drewniane schody z metalową balustradą oraz ceramiczna posadzka traktów komunikacyjnych plebanii Parafii NMP Królowej Polski w Jarosławiu.

Ochrona konserwatorska:

Zespół kościelny obejmujący kościół i dzwonnice wpisany do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego pod numerem **A-1328**, 2015.

Lokalizacja:

Dz. ewid. nr 2455/4, obr. 5 Jarosław, pow. jarosławski, woj. podkarpackie.
ul. 3-go Maja 12, 37 -500 Jarosław

Podstawa opracowania:

- Karta Ewidencyjna Zabytków Architektury i Budownictwa, „PLEBANIA, UL. 3-GO MAJA 12, 37 - 500 JAROSŁAW, 1894R.”, oprac. Krystyna Kieferling, 2009.
- Wizja lokalna sierpień 2024
- Projekt budowlany pt.: „Projekt budowlany remontu budynku plebanii NMP Królowej Polski” oprac. Autorska Pracownia Projektowa „DOM”, arch. Henryk Sobolewski, ul. Lipcowa 12, 35 – 303 Rzeszów, 2015.

Inwestor:

Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Polski
ul. 3 - go Maja 12, 37-500 Jarosław

Opracowała:

Halszka Granek – Smarzewska Konserwator Dziel Sztuki
Nr upr. 1400/122804/2008 UMK Toruń
Kosztowa 92, 37 - 750 Dubiecko

Z upoważnienia
Podkarpackiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków
Janusz Gremśki
Starszy inspektor
19 IV - 15 IV 2025
WOJEWÓDZKI
URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
z/s w Przemyśle
UZGODNIONO
DNIA 24.09.2025
Halszka Granek-Smarzewska
mgr Halszka Granek-Smarzewska
KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
Kosztowa 92, 37-750 Dubiecko
tel. 663 661 237
NIP 7381269057, REGON 181001832
Krzysztof Szpilecki
Parafia Rzymskokatolicka
p.w. NMP Królowej Polski
37-500 Jarosław, ul. 3-go Maja 12
tel. 660 465 243
NIP 7921036290-REGON 040039229

Wrzesień 2024

L.p.	Spis treści	str.
	WSTĘP	3
I.	OPIS	3
II.	TECHNIKA WYKONANIA.....	3
III.	STAN ZACHOWANIA.....	4
IV.	WYTYCZNE KONSERWATORSKIE	6
V.	PROGRAM PRAC KONSERWATORSKO – RESTAURATORSKICH.....	5
VI.	DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA	9
	ZAŁĄCZNIKI:	
	ZAŁĄCZNIK 1. WZÓR POSADZKI „ALT STENDAL” ZAHNA FLIESEN	15
	ZAŁĄCZNIK 2. LOKALIZACJA KLATKI SCHODOWEJ I KORYTARZY W BUDYNKU PLEBANI PARAFII NMP KRÓLOWEJ POLSKI W JAROSŁAWIU OBJĘTYCH PRACAMI KONSERWATORSKO – RESTAURATORSKIMI	
	ZAŁĄCZNIK 3. DEKLARACJA WŁAŚCIWOŚCI UŻYTKOWYCH PŁYTEK	
	ZAŁĄCZNIK 4. KARTA TECHNICZNA PŁYTEK	

WSTĘP

Program stanowi uzupełnienie projektu budowlanego pn.: „Projekt budowlany remontu budynku plebanii NMP Królowej Polski” oprac. Autorska Pracownia Projektowa „DOM”, arch. Henryk Sobolewski, ul. Lipcowa 12, 35 – 303 Rzeszów, 2015.

1. OPIS

1.1. Schody –

Klatka schodowa plebanii zlokalizowana jest w we wschodnio – północnej części budynku na osi wejścia głównego w południowo – zachodniej elewacji, na przedłużeniu głównego korytarza, oddzielona drzwiami wewnętrznymi oraz poprzedzona korytarzami komunikacyjnymi parteru i piętra o układzie NW – ES. Schody dwubiegowe ze spocznikiem, trzynastostopniowe (parter – półpiętro, półpiętro – piętro), stopnie drewniane z wyeksponowanymi drewnianymi belkami policykowymi, opatrzone metalową, ażurową, ozdobną balustradą z drewnianym pochwytem. Spocznik na półpiętrze wyłożony płytkami ceramicznymi - gresowymi. Klatka schodowa doświetlona oknem w elewacji północno – wschodnim.

1.2. Posadzka traktów komunikacyjnych

Korytarze – główne trakty komunikacyjne do pomieszczeń budynku znajdują się na osi północny- zachód / wschód – południe, wyłożone są płytkami ceramicznymi – gresowymi.

2. STAN ZACHOWANIA

2.1. Schody

Schody zachowane w dobrym stanie technicznym. Drewniane stopnie, belki policykowe przemalowane kryjaco farbami olejnymi w kolorze brązowym. Na styku stopni i podstopnic dodane współcześnie listwy z profilem ćwierćwałka. Metalowa balustrada przemalowana w kolorze złotym, pochwyty w przeszłości czyszczone lub być może wymieniane z powtórzeniem historycznego przekroju poręczy od góry wyoblonej z obustronnymi wklęsłkami w ściankach bocznych. Pochwyty pomalowane transparentnie lakierobejcą w jasnym

kolorze – „naturalne drewno”, który z biegiem lat uległ nieznacznie żółknięciu. Słupki na parterze przekształcone, wtórny, o przekroju okrągłym zakończony kulą mosiężną, gdzie elementy balustrady mają przekroje kwadratowe i prostokątne. Na spoczniku schodów współczesne płytki gresowe, wtórne – analogiczne jak w przedmiotowych korytarzach.

2.2. Posadzka traktów komunikacyjnych

Posadzka traktów komunikacyjnych wymieniona. Poziom progów drzwi wewnętrznych jest nieco wyższy niż poziom posadzki. Historyczną posadzkę w przeszłości rozebrano.

3. WYTTCZNE KONSERWATORSKIE

Głównymi wytycznymi konserwatorskimi otrzymanymi z WUOZ z siedzibą w Przemyśle są założenia by:

- 1.) zachować i poddać konserwacji drewniane schody wraz z metalową balustradą klatki schodowej.
- 2.) odtworzyć ceramiczną nawierzchnię posadzki w obrębie głównych traktów komunikacyjnych - korytarze o układzie NW – ES oraz na spoczniku półpiętra schodów z wykorzystaniem szlachetnych materiałów stosowanych w czasach kiedy wzniesiono budynek plebanii.

Proponuje się płytki kamionkowe, barwione w masie, z manufaktury Zahna Fliesen o 133 letniej tradycji wytwarzania płytek posadzkowych, założonej w 1891 roku w Niemczech. Fabryka specjalizuje się też od kilkudziesięciu lat w odtwarzaniu płytek historycznych do zabytkowych obiektów. Droga aranżacji i w odniesieniu do występujących w Jarosławiu wzorów płytek z przełomu XIX i XX w. wybrano do odtworzenia dwubarwny wzór dywanowy płytek, skomponowany z pola głównego wypełnionego płytkami oktagonnymi i kwadratowymi, mniejszymi płytkami w narożach, wokół którego przebiega bordiura z płytek prostokątnych, dwubarwnych z dekoracją w formie fali greckiej – „Alt Stendal”, wykończonej po zewnętrznej płytkami kwadratowymi. Płytki o powierzchni gładkiej i matowym połysku. Wymiary płytek ortogonalnych, kwadratowych oraz bordiurowych 17 cm x 17 cm x 1,1 cm, płytki kwadratowe mniejsze do kompletu z ortogonalnymi wymiary 7 cm x 7 cm x 1,1 cm. Z palety barwnej wybrano zestawienie dwóch kolorów: ciemnobrązowy – Mokka Uni oraz jasnokremowy Creme Uni. Karta techniczna płytek (zał. 3) oraz deklaracja właściwości użytkowych (zał.2).

4. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKO - RESTAURATORSKICH

4.1. Schody

4.1.1. Elementy drewniane – stopnie, podstopnice, belki policzkowe, pochwyt balustrady.

1. Demontaż metalowej balustrady, zabezpieczenie schodów na czas prac balustradami tymczasowymi. Wydzielenie klatki schodowej na czas prac grubymi foliami przepuszczającymi światło, ograniczającymi rozprzestrzenianie się woni preparatów chemicznych i pyłów drzewnych.
2. Usunięcie dywanów i wtórnych drewnianych listew na styku podstopnic ze stopniami.
3. Usunięcie przemalowań metodą chemiczną. Ze względu na stałe użytkowanie budynku zalecane preparaty bezrozpuszczalnikowe do usuwania przemalowań np.: żel Dillunet f. Owatrol. Rozmiękczone warstwy malarskie usuwać mechanicznie oraz ciepłą wodą/ parą wodną. W razie nieskuteczności wykonać próby z pastami rozpuszczalnikowymi np.: Scansol f. Scandia Cosmetics, AGE f. Remmers, Green Paint Stripper f. Rust – Oleum lub alternatywnymi. Rozmiękczone warstwy malarskie usuwać mechanicznie ręcznie, szpachelkami, szczotkami metalowymi o dobrej twardości włosia. Pozostałości rozpuszczonych warstw malarskich i preparatu usunąć gałgankami bawełnianymi nasączonymi dobranym rozpuszczalnikiem np.: acetonem, bezzapachową benzyną lakową lub alternatywnym. Zabieg powtarzać kilkakrotnie do całkowitego oczyszczenia powierzchni drewna. W trakcie prac zwrócić uwagę na pierwotną warstwę dekoracyjną, jej rodzaj oraz kolor. Na podstawie rozpoznania zostanie powtórzona kolorystyka warstwy wykańczającej w późniejszym etapie prac.
4. Ewentualne doczyszczanie powierzchni drewna bezrozpuszczalnikowym preparatem o właściwościach odtłuszczających, przywracającym naturalny koloryt drewna np.: Net – Trol f. Owatrol lub alternatywnym. Preparat stosować ściśle według zaleceń producenta. Do usunięcia preparatu stosować wodę bieżącą lub parę wodną.
5. Ustalić gatunek drewna z jakiego zostały wykonane poszczególne elementy schodów.
6. Ujawnione spod warstw malarskich drewno przeanalizować pod kątem obecności drewna jądów oraz stanu technicznego. Partie zajęte przez drewno jady zdezynsekować płynnym preparatem owadobójczym np.: Xirein lub alternatywnym. Postępować według zaleceń producenta. Elementy drewniane znajdujące się w złej kondycji technicznej usunąć.

7. Klejenie elementów rozwarstwionych wodoodpornym, elastycznym klejem poliuretanowym klasy D4 np.: Soudal 66A D4 lub alternatywnym.
8. Uzupełnienie drobnych szczelin i ubytków kitem na bazie wodoodpornego, elastycznego kleju poliuretanowego klasy D4 np.: Soudal 66A D4 lub alternatywnym zagęszczonym pyłem drzewnym z analogicznego do oryginału gatunku drewna. Opracowanie powierzchni uzupełnień.
9. Uzupełnienie większych ubytków drewna drewnem analogicznym, wysezonowanym. Wstawki wkleić na klej elastyczny, poliuretanowy klasy D4. Opracowanie powierzchni uzupełnień.
10. Wygładzenie powierzchni drewna poprzez nieznaczne oszlifowanie lub metodą szczotkowania.
11. Powierzchnie drewniane zabezpieczyć dekoracyjną warstwą ochronną. W przypadku zidentyfikowania pierwotnego opracowania należy powtórzyć rodzaj i kolor powłoki ochronnej. W przypadku braku odniesień kolorystykę ustalić w drodze komisji konserwatorskiej. Z uwagi na sposób użytkowania oraz występowanie w pomieszczeniach piętra parkietów zaleca się zastosowanie lakierów (np.: firmy Sikkens lub alternatywne) lub olejowosków (np.: firmy Osmo, Owatrol lub alternatywne), dedykowanych do drewnianych schodów i parkietów o wysokiej odporności na ścieranie i stonowanym stopniu połysku – satyna, półmat.

4.1.2. Elementy metalowe – balustrada

1. Demontaż balustrady, demontaż drewnianych pochwytów. Ze względów technicznych dopuszcza się rozcięcie balustrady.
2. Wykonanie odkrywek sondażowych określających pierwotną kolorystykę balustrady.
3. Oczyszczanie balustrady metodą strumieniowo – ścierną – piaskowanie.
4. Ewentualne drobne naprawy techniczne – prostowanie elementów, spawanie pękniętych, estetyczne opracowanie spawów.
5. Zabezpieczenie antykorozyjne balustrady powłoką ochronną w kolorze ustalonym podczas odkrywek sondażowych. Malowanie metodą natryskową, dwukrotnie. Farby na bazie spoiwa alkidowego, ftalowego, poliuretanowego lub poliwinylowego o matowym lub półmatowym połysku. Zależnie od wybranych farb stosować warstwę podkładową i wykańczającą lub wykańczającą – zgodnie z zaleceniami producenta.

6. Wykonanie nowego słupka na parterze ze stopów żelaza o przekroju kwadratu – przez analogię do kształtowników zastosowanych w balustradzie. Możliwe rozwiązania słupek wyższy od pochwyty jak obecnie lub słupek do pochwyty z przedłużeniem zakończenia pochwyty lekko przygiętego ku dołowi.
7. Montaż balustrady na klatce schodowej z powtórzeniem tradycyjnej techniki mocowania.
8. Korekta powłok malarskich.
9. Montaż pochwyty drewnianej.

4.1.3. Elementy ceramiczne – posadzka spocznika

1. Usunięcie płytek gresowych.
2. Wyrównanie / obniżenie podłoża spocznika do pożądanej głębokości. Planowo płytki ceramiczne licują z powierzchnią drewna.
3. Oczyszczenie podłoża spocznika z pyłów.
4. Klejenie płytek kamionkowych według zaprojektowanej kompozycji na kleju mineralnym, elastycznym, odkształcalnym klasy C2S1 np.: FF 450 f. Sopro lub alternatywnym. Szerokość fug ok. 1,5 – 2 mm. Układ wzoru płytek „Alt Stendal” według załącznika graficznego (zał. 2.).
5. Fugowanie płytek mineralną zaprawą spoinującą, drobnoziarnistą w neutralnej - scalającej kolorystyce. Płytek kamionkowych nie trzeba zabezpieczać na czas fugowania.

4.2. Posadzka traktów komunikacyjnych

1. Usunięcie płytek gresowych.
2. Wyrównanie / obniżenie betonowego podłoża do pożądanej głębokości.
3. Oczyszczenie podłoża z pyłów.
6. Klejenie płytek kamionkowych według zaprojektowanej kompozycji na kleju mineralnym, elastycznym, odkształcalnym klasy C2S1 np.: FF 450 f. Sopro lub alternatywnym. Klejenie płytek na pełno. Szerokość fug ok. 1,5 – 2 mm. Układ wzoru płytek „Alt Stendal” według załącznika graficznego (zał.2.).

4. Fugowanie płytek mineralną zaprawą spoinującą, drobnoziarnistą w neutralnej -
scalającej kolorystyce. Płytek kamionkowych nie trzeba zabezpieczać na czas
fugowania.

5. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. H. Granek – Smarzewska, sierpień 2024.

Fot.1. Klatka schodowa plebanii w ujęciu z korytarza piętra, z przodu balustrada zabezpieczająca.

Fot.2. Widok na klatkę schodową plebani z piętra w kierunku półpiętra.

Fot.3. Zbliżenie balustrady na odcinku półpiętra.

Fot.4. Widok na pierwszy, parterowy bieg schodów ze spocznika półpiętra w kierunku wewnętrznych drzwi głównych i wyjścia głównego.

Fot.5.Zbliżenie wtórnego, parterowego słupka balustrady.

Fot.6. Widok ogólny klatki schodowej z poziomu parteru w kierunku zejścia do piwnicy.

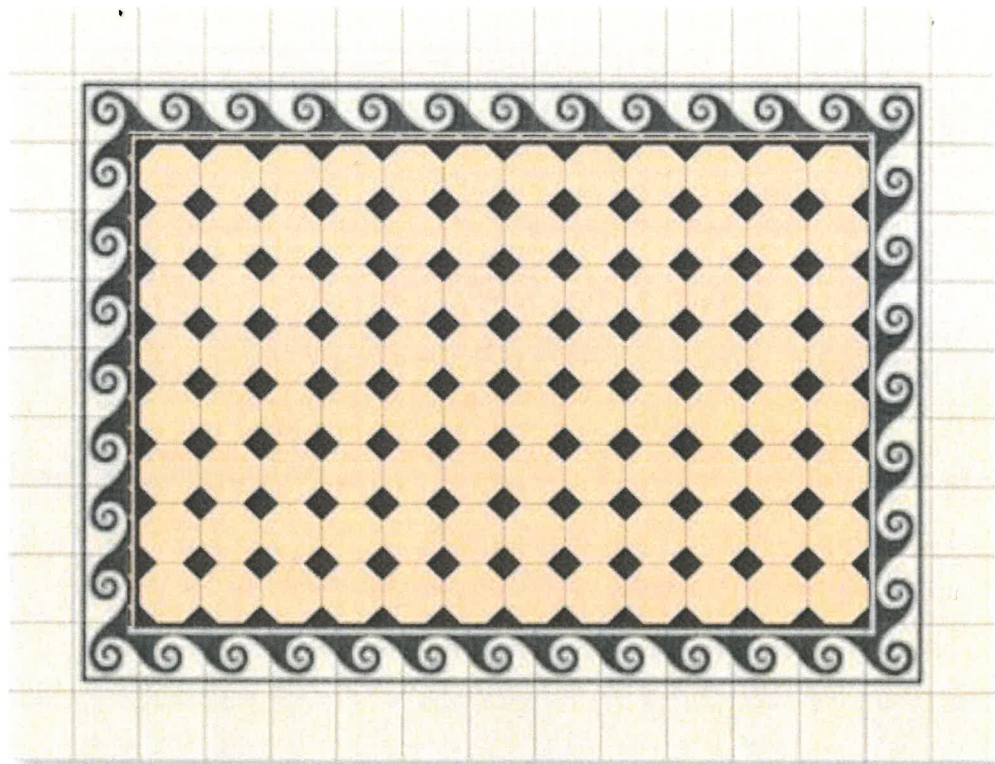

Fot.7. Korytarz parteru w kierunku zachodnio – północnym.

Fot. 8. Korytarza parteru w kierunku wschodnio – południowym.

ZAŁĄCZNIK 1. WZÓR POSADZKI „ALT STENDAL” ZAHNA FLIESEN

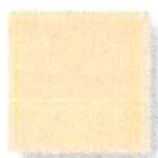
ALT STENDAL

ALT STENDAL
170 x 170 x 11 mm

Dekor
Pattern
Декор
Netz

Läufer
Border
Рядовая
Netz

Ecke
Corner
Угол
Netz

411171001.01
creme uni 01

811171001.01
creme uni

411071001.25
mokka uni

111171746.1602
weiss / schwarz

111171748.1602
weiss / schwarz

Wybrany wariant kolorystyczny dwubarwny: kremowo – ciemnobrązowy creme uni i mokka uni.

DEKLARACJA WŁAŚCIWOŚCI UŻYTKOWYCH
(Polski)

zgodnie z załącznikiem III rozporządzenia (UE) nr 305/2011
dla produktu: **Nr. 001AC2013-07-01**

1. Niepowtarzalny kod identyfikacyjny typu wyrobu: **EN 14411:2016, załącznik G**
2. Numer typu, partii lub serii lub jakiegokolwiek inny element umożliwiający identyfikację wyrobu budowlanego, wymagany zgodnie z art. 11 ust. 4:

**Płytki ceramiczne prasowane na sucho o małej nasiąkliwości wodnej,
grupy B_{la}, nieszkliwione UGL**

3. Przewidziane przez producenta zamierzone zastosowanie lub zastosowania wyrobu budowlanego zgodnie z mającą zastosowanie zharmonizowaną specyfikacją techniczną:

Pokrycia podłóg w (użytku) wewnątrz i/lub na zewnątrz, w tym schody, w budynkach i obiektach przemysłowych

4. Nazwa, zastrzeżona nazwa handlowa lub zastrzeżony znak towarowy oraz adres kontaktowy producenta, wymagany zgodnie z art. 11 ust. 5:

Zahna Fliesen GmbH, Paul-Uttschneider-Straße 1, D-06895 Zahna-Elster

5. W stosownych przypadkach nazwa i adres kontaktowy upoważnionego przedstawiciela, którego pełnomocnictwo obejmuje zadania określone w art. 12 ust. 2:

nie dotyczy

6. System lub systemy oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobu budowlanego określone w załączniku V:

System 4

7. W przypadku deklaracji właściwości użytkowych dotyczącej wyrobu budowlanego objętego normą zharmonizowaną:

nie dotyczy

8. W przypadku deklaracji właściwości użytkowych dotyczącej wyrobu budowlanego, dla którego wydana została europejska ocena techniczna: (nazwa i numer identyfikacyjny jednostki ds. oceny technicznej, jeśli dotyczy)

nie dotyczy

DEKLARACJA WŁAŚCIWOŚCI UŻYTKOWYCH

(Polski)

9. Deklarowane właściwości użytkowe

Zasadnicze charakterystyki	Właściwości użytkowe	Zharmonizowana specyfikacja techniczna
Reakcja na ogień	Klasze A1 _{FL}	Sklasyfikowane bez badań (CWT)
Uwalnianie substancji niebezpiecznych dla Cd Pb	NPD NPD	EN ISO 10545-15
Siła łamiąca	Min. 1300 N	EN ISO 10545-4
Antypoślizgowość	Min. $\mu = 0,30$ lub R-Klasse*	DIN 51131 DIN 51130
Wrażliwość dotykowa	NPD	CEN/TS 15209
Trwałość dla zastosowań wewnętrznych zastosowań na zewnątrz: odporność na zamrożenie- rozmarzenie	Spełnia Spełnia	- EN ISO 10545-12

*)patrz nadruk na kartonie

10. Właściwości użytkowe wyrobu określone w pkt 1 i 2 są zgodne z właściwościami użytkowymi deklarowanymi w pkt 9. Niniejsza deklaracja właściwości użytkowych wydana zostaje na wyłączną odpowiedzialność producenta określonego w pkt 4.

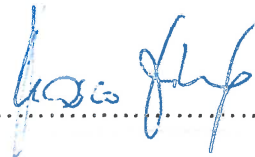
W imieniu producenta podpisał(-a):

Marco Wissing,
kierownik produkcji

.....
(nazwisko i stanowisko)

Zahna-Elster, 01.04.2017

.....
(miejsce i data wydania)

.....

(podpis)

Płytki ceramiczne prasowane na sucho
o małej nasiąkliwości $\leq 0,5\%$, nieglazurowane
Grupa Bia DIN EN 14411:2016, załącznik G (UGL)

ZAHNA FLIESEN

Gres szkliony na podłogi we wnętrzach i na zewnątrz

Wyprodukowane w Niemczech.

Płytki podlegają w 100% recyklingowi.

Gotowy wyrób nie powoduje uwalniania żadnych emisji, nie zawiera LZO.

Recykling w obrębie produkcji 15%, udział surowców z odzysku 6%.

Sprawdzony w niemieckich, francuskich i angielskich organach audytowych, nadzorowany przez AKQR i CSTB.

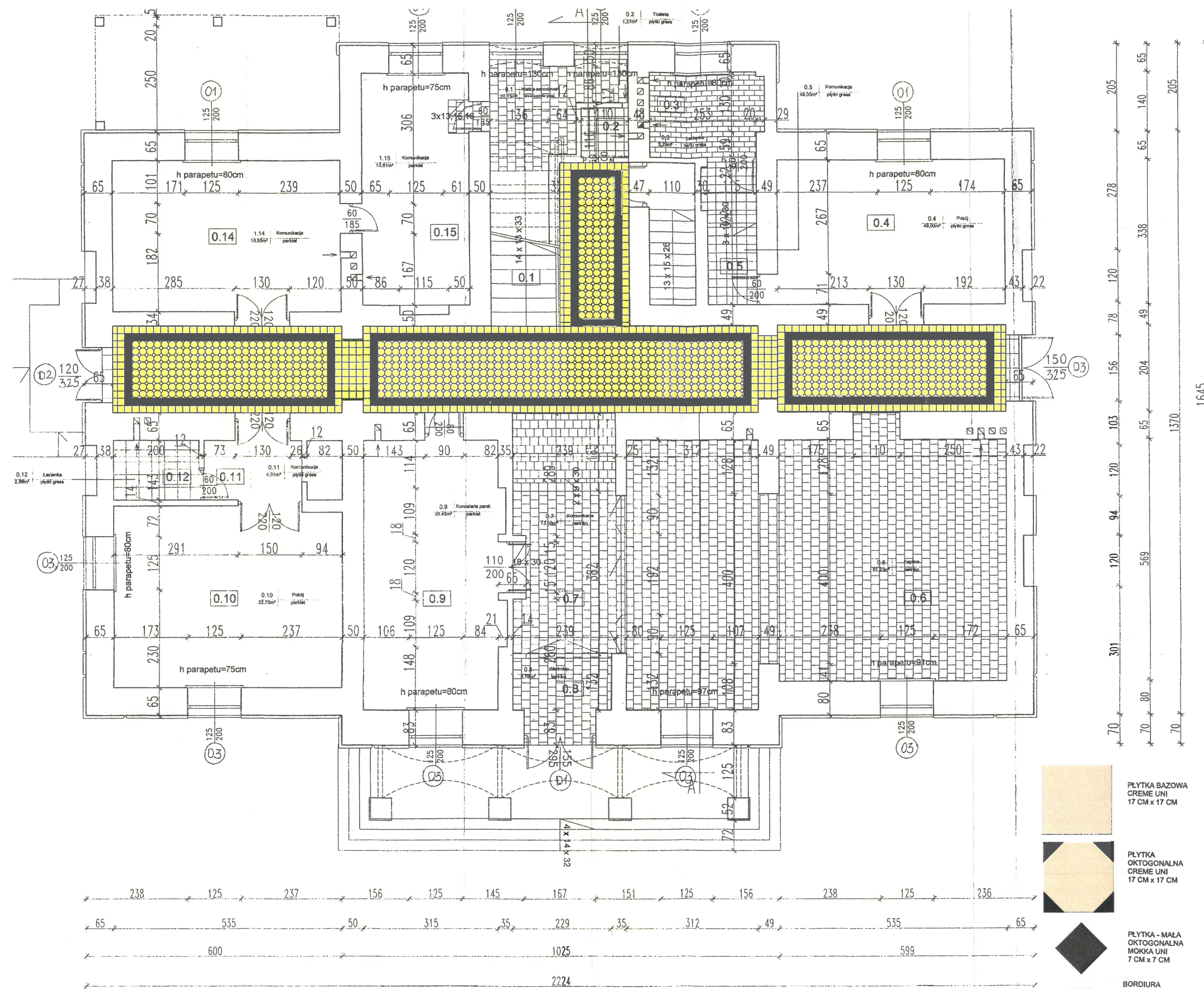
Certyfikowany zgodnie z DIN EN ISO 9001:2015

Wyprodukowane z zastosowaniem przeważnie surowców regionalnych. Niewielki wpływ na środowisko podczas transportu surowców. Obszar oddziaływania na klientów 200 km.

KARTA TECHNICZNA

	Parametry	Metoda badawcza	Wymaganie wg EN 14411:2016	Wartości badania	Uwagi
	A Wymiar i jakość powierzchni	EN 10545-2			$N \geq 15 \text{ mm}$
	A.1 Długość i szerokość		$\pm 0,6 \%$	$\pm 0,3 \%$	
	A.2 Grubość		$\pm 5 \%$	$\pm 2,5 \%$	
	A.3 Krzywizna boków		$\pm 0,5 \%$	$\pm 0,25 \%$	
	A.4 Odchylenie od kąta prostego		$\pm 0,5 \%$	$\pm 0,25 \%$	
	A.5 Płaskość powierzchni		$\pm 0,5 \%$	$\pm 0,25 \%$	Po przekątnej
	A.6 Jakość powierzchni		95%	95%	
	B.1 Nasiąkliwość	EN 10545-3	max. 0,5%	max. 0,5%	
	B.2 Siła łamiąca	EN 10545-4	min. 1300 N	2500 N 5000 N 7500 N	grubość 11 mm grubość 15 mm grubość 18 mm
	B.3 Wytrzymałość na zginanie	EN 10545-4	* min. 35 N/mm ²	spełniona	*obciążenie nieznaczące < 3000 N
	B.4 Odporność na ścieralność wgłębną	EN 10545-6	max. 175 mm ³	max. 175 mm ³	
	B.5 Liniowy współczynnik rozszerzalności cieplnej	EN 10545-8	-	$6,57 \cdot 10^{-6} / ^\circ\text{C}$	
	B.6 Odporność na szok termiczny	EN 10545-9	spełnia	spełnia	
	B.8 Mrozoodporność	EN 10545-12	spełnia	spełnia	
	B.9 Właściwości przecipoślizgowe	DIN 51130	*	R 11	*zgodnie z zastosowaniem
	B.11 Deformacja pod wpływem wilgoci	EN 10545-10	-	max 0,05 %	
	B.12 Drobne przebarwienia	EN 10545-16	xxxxx	xxxxx	
	B.13 Odporność na uderzenia metodą pomiaru współczynnika odbicia	EN 10545-5	xxxxx	0,83	
	B.14 Reakcja na ogień	CWT	A1 _{FL}	A1 _{FL}	
	B.15 Odczucie dotyku	CEN/TS 15209	xxxxx	xxxxx	
	C.1 Odporność na płamienie	EN 10545-14		min. klasa 3	(poddane wykończeniu lub wstępnej obróbce)
	C.2 Odporność na chemikalia	EN 10545-13	min. klasa B	spełnia	Wyklucza się kwas fluorowodorowy i jego związki
	C.3 Uwalnianie substancji niebezpiecznych	EN 10545-15	xxxxx	xxxxx	

xxxxx nie jest wymagane dla przewidzianego zastosowania

RZUT PARTERU SKALA 1:50

-
 PŁYTKA BAZOWA
CREME UNI
17 CM x 17 CM
-
 PŁYTKA OKTOGONALNA
CREME UNI
17 CM x 17 CM
-
 PŁYTKA - MAŁA
OKTOGONALNA
MOKKA UNI
7 CM x 7 CM
-
 BORDIURA
ALT STENDAL
PŁYTKA NAROŻNA
-
 BORDIURA
ALT STENDAL

STARSZYSTA
JAROSŁAWSKI

